

Становище

*Относно: Процедура на подбор на проекти BG16RFOP002-2.073
„Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите
последствия от пандемията COVID-19“*

Уважаеми,

Коалицията на иновативната екосистема, съставена от BESCO - Българската стартър асоциация, EDIT.bg - общност за икономическо развитие чрез иновации и технологии към фондация MOVE.BG, Endeavor - най-голямата световна организация подпомагаща предприемачеството с висока добавена стойност, ABLE - Асоциацията на българските лидери и предприемачи и BVCA - Българска асоциация за дялово и рисково инвестиране, обединява стотици стартиращи компании, акселератори и инвеститори за стартово бизнес развитие в България. Съвместно, ние работим обединени от обща цел - да трансформираме икономиката на страната ни и да я превърнем в икономика, базирана на наука и развойна дейност с фокус върху индустриите с висока добавена стойност.

Нашите членове представляват различни индустрии и с дейността си помагат тези сфери от икономиката ни (образование, високи технологии, транспорт, туризъм, логистика, биотехнологии и други) да се иновират. На 14 април 2020 година финализирахме [доклад](#), който е базиран на изследване за ефекта на кризата върху т.нар. стартър и скейлър компании. Изследването ни показва:

Риск от банкрут.

- **Над 42% от компаниите заявяват, че са изложени на среден до висок риск от фалит в рамките на следващите 3 месеца. Следва увеличение от 75% през следващите 6 месеца, ако икономическият пейзаж не се промени.** Настоящата криза може да постави началото на изчезването на цял икономически сегмент, който насърчава иновациите, засилва износа на стоки и услуги с по-висока добавена стойност, привличането на капиталови инвестиции и преки чуждестранни инвестиции, привличането на квалифицирана работна сила, подпомагането на положителните демографски тенденции, изграждането на устойчиво конкурентно предимство на икономиката на страната и създаването на цялостен положителен национален имидж;

Спад на оборот.

- **66% от компаниите прогнозираят спад на приходите над 40% спрямо предходните месеци, а 63% от компаниите планират ¼ (на сегашния персонал) или повече принудителни съкращения на работна ръка;**

Липса на ликвидност.

- **65% от компаниите оценяват като съществен проблем загубата на местни клиенти, 54% от компаниите оценяват като съществен проблем загубата на международни клиенти, липса на ликвидност е проблем оценен от 53% от компаниите.**

В същността си стартъп и скейлъп компаниите са микро, малки и средни предприятия. Това са компании, които развиват високи технологии, продукти и услуги с висока добавена стойност, потенциал за бърз растеж и достигане до глобални пазари. Те не попадат в групата компании, които могат да бъдат подпомогнати от предложените до момента мерки от правителството за споделяне разходите за заплати и осигуровки, и възможностите за кредитиране. По тази причина потенциална подкрепа от ОПИК е от особен интерес за тях.

Считаме, че естественият фокус на Оперативната програма за иновации и конкурентноспособност са високотехнологичните и иновативни компании. В много от държавите в Европейския съюз, стартъп компаниите бяха подкрепени по време на кризата с подобен вид механизми, фокусирани изцяло върху тях. Считаме, че предложената програмата от ОПИК е логичната подкрепа, която стартъпите очакват и от която се нуждаят.

Същевременно, предложената в момента процедура за подкрепа на малки и средни предприятия напълно изключва компаниите, които развиват високи технологии и иновации. Вярваме, че причината за това не е, че държавата не се интересува от технологичния сектор, който е от ключово значение за развиването на страната ни, а е във връзка с друг пакет целенасочени мерки, които предстои да се утвърдят.

Считаме, че е изключително важно с тази процедура държавата да подаде ръка на тези малки и средни предприятия, които развиват продукти и услуги с висока добавена стойност. За да се случи това отправяме към Вас следните предложения:

Предложение 1: Промяна на изискването компаниите да са регистрирани преди 01.01.2019 година

Тази мярка автоматично изключва всички стартъп компании в ранна фаза на развитие - т.е създадени през 2019 година. Това са много компании с голям потенциал за развитие. В момента те са изправени пред висок риск от закриване на бизнеса си, защото в ситуацията на криза нямат достъп до инвестиции, все още са твърде малки и нямат нито ликвидност, нито приходи, с които да могат да оцелеят.

Предложението ни е тези компании да бъдат включени и текстът да се измени като ограничението е за компании, регистрирани преди 01.01.2020 година. Вярваме, че все пак е добре да има ограничение, за да не се регистрират в момента компании, които биха целяли да получат пари. Подкрепяме самото наличие на ограничение, но то не трябва да дисквалифицира всички смислени компании от 2019 година.

Предложение 2: Промяна на изискването на извършване на стопанска дейност

Същината на стартиращите компании е такава, че те са в етап на развитие, където извършват предимно научно-развойна дейност и реинвестират всичките си приходи в разработки и развитие. Съответно те нямат активи и спестявания и това ги прави много уязвими в ситуация на криза. Призоваваме критерият за извършване на стопанска дейност да бъде преработен, така че да отговаря на реалните нужди и на компаниите, които са фокусирани в научно-развойна дейност. Възможна редакция е “изискване за извършване на стопанска и/или научно-развойна дейност”.

Предложение 3: Да падне изискването за 20% спад в оборота

Голяма част от стартиращите компании са в активна научно-развойна дейност и поради тази причина нямат реализирани приходи за предходен период. Запазването на изискването за 20% спад в оборота не е приложимо за стартиращи иновативни компании. Тази мярка не е приложима и за всички бързорастящи компании, които са започнали процес на продажби в момента преди настоящата криза, а сега са потърпевши от нарушените вериги на доставки и цялостен влошен икономически климат.

При определяне на критериите за подпомагане възнаграждението на служители т.нар. “Мярка 60/40” беше използван същия дискриминационен критерии спрямо стартиращите компании. Призоваваме ОПИК, чийто фокус са иновативните компании да се фокусира върху изпълними критерии от страна на стартиращите и иновативни компании.

Предложение 4: Да се вдигне прага между 20 000 лв и 30 000 лв

Отчитайки значението и важността на всички МСП-та за икономиката на страната ни, предлагаме да се подкрепят по-малко, но с повече средства компании, които имат по-висока добавена стойност за икономиката. Компаниите, произвеждащи продукти с висока добавена стойност имат потенциалът да извадят икономиката на България от настъпващата икономическа криза.

Увеличаване на прага на максималното финансиране на компании ще намали общият брой бенефициенти, но ще осигури повече ликвидни средства за компаниите, които имат потенциалът да са двигател на икономиката ни.

Изразяваме и своето притеснение, че крайният срок от 31 май 2020 г. е крайно недостатъчен, за да се обработят заявления от 17 000 компании. Предлагаме срокът да бъде удължен до 30 юни 2020 г.

Предложение 5: Компаниите да бъдат препоръчани от поне 2 организации, които работят с високотехнологични компании.

В България се инвестираха много усилия през последните 10 години страната ни да има високотехнологична екосистема. Считаме, че тази мярка трябва да използва съществуващата екосистема, а не да я заобикаля. Съществуват буквално десетки организации, които работят с иновативните микро, малки и средни предприятия и е редно те да бъдат използвани за идентифицирането на тези, които трябва да бъдат подкрепени. Организации като BESCO, Endeavor, BVCA, фондовете за дялово и рисково инвестиране, акселераторите, Start it Smart, MOVE.BG - Edit.bg, ABLE биха били естествените партньори на тази мярка за подпомагане на микро и МСП.

Предложение 6: Парите да се дадат през мрежата на банките като посредници.

Опитът до момента показва, че е много по-ефективно парите да достигат до крайните бенефициенти през специализирани посредници, каквито са банките. Макар средствата да са грантови, административният капацитет на банките би спомогнал значително за обработката на това количество кандидатури, каквито се предвиждат по програмата.

Оставаме на разположение за диалог по предложенията ни и се надяваме, че стартиращите иновативни компании ще могат да се възползват от този механизъм за помощ на микро, малки и средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19.

22.04.2020 година, София

С уважение,

г-н Добромир Иванов
Председател на BESCO

г-жа Саша Безуханова
Председател на борда на Move.bg

г-н Момчил Василев
Изпълнителен директор на Endeavor

г-жа Мария Маринова
Изпълнителен директор на BVCA

г-жа Кремена Дервенкова
Изпълнителен директор на ABLE